

Nieuwsbrief Zalk helpt Oekraïne

Vlak voor de kerstdagen willen we jullie vanuit de werkgroep *Zalk helpt Oekraïne* weer informeren over de opvang van mensen uit Oekraïne in ons dorp. Met hulp van buddies, klusgroep en andere vrijwilligers organiseren en coördineren we deze opvang met het doel mensen een rustige en veilige plek te bieden. In deze nieuwsbrief *Zalk helpt Oekraïne* geven we een korte update van het aantal Oekraïners dat in ons dorp verblijft en publiceren we twee interviews: Eén met Valentyna die samen met haar stiefvader Vasili even terug was in Oekraïne dit najaar. Daarnaast spreken we dorpsgenoot Alfred Aarten die op 26 november jl. voor de 10e keer een transport met hulpgoederen tot een paar kilometer van de frontlinie in de Donetsk-regio bracht. Tot slot blikken we terug op een poppenspel en een museumbezoek op zaterdag 16 december.

We verspreiden deze geprinte nieuwsbrief huis-aan-huis, omdat we sinds maart 2022 actief zijn als werkgroep en we het belangrijk vinden dat iedereen zich kan informeren over de opvang die we bieden als dorp. Tussendoor op de hoogte blijven? We publiceren met enige regelmaat nieuws op de webpagina <https://hetdorpzalk.nl/zalk-helpt-oekraïne>.

26 mensen uit Oekraïne in Zalk

Waar we als dorp langzamerhand gewend zijn aan een groepje extra dorpsbewoners, hebben onze gasten uit Oekraïne dagelijks te maken met de harde realiteit: Familie die nog in Oekraïne is, de dagelijkse verschrikkingen in de oorlog, heimwee naar een bestaan dat er niet meer is, onzekerheid over de toekomst... Ondertussen wordt het leven in Nederland dapper geleefd, gaan de kinderen hier naar school en leren ze Nederlands, is een aantal volwassenen aan het werk en zijn Zalkers vrijwilligers met regelmaat in de weer om ze te helpen. De buddies als eerste aanspreekpunt voor het dagelijkse leven, de klusgroep voor reparaties en nodige aanpassingen in de woonunits, de taaldocenten voor de wekelijkse taallessen, diverse spontane helpende handen uit het dorp (!) en dan nog de werkgroepleden van *Zalk helpt Oekraïne* voor de regelklussen, ondersteuning en beleidskeuzes. Soms voelt het alsof we een mini-overheid zijn met elkaar. Niemand wist en weet hoelang dit duurt en in hoeverre de units nog leefbaar zijn; ooit bedoeld voor een paar maanden opvang maar inmiddels gaan onze gasten hun tweede winter hier in; kleine woonruimten, slecht geïsoleerd, sanitair in de meeste gevallen buiten of in het multi-

functioneel dorps huis (MFD). Hier moeten we het nog even mee doen.

Nieuwe gasten en extra zorg

In ons nieuwsbericht van 4 september jl. op de website van hetdorpzalk.nl hebben we gemeld dat in de grote woonunit bij de boerderij sinds de zomer twee gezinnen verblijven. Daar was ook te lezen dat 2 augustus jl. de oudere vader van een van de bewoners van de units bij het MFD in Zalk is aangekomen. Eind september is zijn echtgenote gearriveerd. Aangezien de betreffende woonunit te klein is voor zes mensen (36 m²!) verblijven twee van dit gezin als logé op twee adressen in het dorp. Op dit moment is het aantal Oekraïense inwoners in ons dorp 26; 13 volwassenen en 13 kinderen van 2 tot en met 18 jaar.

De laatste ontwikkeling is de tijdelijke huur van een ruimte in het dorp door de werkgroep voor het oudere echtpaar, zodat zorg bieden beter mogelijk is en er sprake is van een humane woonplek (sanitair binnen). Zo proberen we als werkgroep, buddies en klusgroep mee te bewegen met wat nodig is voor onze gasten. Fijn dat dit kan.

Steun aan mensen in Oekraïne

Begin van het najaar hebben we als werkgroep opnieuw een donatie gedaan aan vrijwilligers in Oekraïne die oudere mensen helpen die geen inkomen hebben en moeite hebben om hun bestaan overeind te houden. Daarnaast hebben we andere initiatieven financieel kunnen ondersteunen wat ook geldt voor de transporten met hulpgoederen van Alfred Aarten (elders in deze nieuwsbrief aan het woord) samen met Gerjan Wielink en anderen. Dit was mogelijk doordat zoveel vrijwilligers nog steeds meehelpten met de opvang, waardoor we wat geld overhouden.

Terug naar Oekraïne...

Van 21 oktober tot 2 november 2023 reisden Valentyna Neimysheva (38) en haar stiefvader Vasili Khomenko (64 jaar) terug naar Oekraïne. Waarom? Mensen van thuis ontmoeten en de eigen woning checken; het gemis invullen voor zover dat kan. Ze reden mee met een bus die Oekraïners op weg naar het thuisland oppikt. Een reis met omwegen door Duitsland en Polen; 36 uur. In Polen betekende dit overstappen op een bus die vervolgens Oekraïne in reed.

Valentyna had afgesproken met haar zus Marina die in Polen verblijft en haar broer Alexander die even terug was van het front. Vasili bezocht zijn zoon en kleinzoon.

“Mijn broer is een sfeermaker”, vertelt Valentyna met een lach. “Dat doet hij thuis voor ons als familie, maar ook voor zijn maten aan het front. Hij weet er ondanks de omstandigheden iets van te maken.”

Hoe verliep de reis?

Valentyna vertelt: “Zodra we Oekraïne in reden wat het wegdek slecht of kapot. Als je dichterbij Kiev komt dan zie je dat de overheid het daar beter kan onderhouden. Eenmaal in Kiev om 22:00 uur moesten we met de metro reizen, maar deze stond op een gegeven stil. En je moet weten, in Kiev geldt nog altijd de avondklok vanaf 24:00 uur. Mocht je dan nog in de metro zitten

dan moet je daar blijven tot 5:00 uur. Die afhankelijkheid voelt ongemakkelijk. Het nare is dat taxi's hiervan misbruik maken. Als de metro's stil staan verhogen taxichauffeurs hun tarieven flink. Gelukkig waren we net op tijd thuis.

Daar wachtte mijn broer ons op: de tafel was gedekt vol Oekraïense lekkernijen. Mijn zus arriveerde de volgende dag. Vasili ging die dag naar zijn eigen huis.

Mijn broer moest nog drie dagen naar een militaire training. 's Nachts werden wij geconfronteerd met het luchtalarm. 1,5 uur zaten we in de gang waar je twee muren naast je hebt en je veiliger voelt. Mijn zus en ik hebben ons matras daar maar neergelegd. Mijn broer slaapt gewoon in zijn bed. Hij is wel wat gewend qua oorlogsdreiging. Dat zie je ook bij de bevolking daar. Anders is het ook geen leven eerlijk gezegd.”

V.l.n.r. Marina, Alexander, Valentyna en Vasili

Depressieve grootmoeder

Hoe was het om weer in Oekraïne te zijn?

Valentyna: “Ik heb mijn eigen woonplaats Brovary bezocht. Ik kijk naar mijn land als naar een depressieve grootmoeder. Er is geen reclame meer zichtbaar, daar is geen geld voor. Wat me het meeste raakte waren de vele ouderen die ik op straat heb gezien. Als je geen familie hebt die voor je zorgt... dan heb je niets. Helemaal niets. Mensen bedelen om maar iets te eten te kunnen krijgen. Of ze hebben een kleine moestuin en proberen wat

geld te krijgen voor groente en fruit. Het pensioen in Oekraïne is erg laag. Als je medicijnen nodig hebt dan moet je kiezen: medicijnen, je nutsvoorzieningen of voedsel. Mensen die in het buitenland wonen en kunnen werken die kunnen Oekraïne helpen. Zo kunnen ze bijvoorbeeld brandhout kopen voor mensen die echt niets hebben. Ik zou zo graag meer geld inzamelen voor oudere mensen in ons land die niets hebben, die zo lijden. Daar denk ik over na, hoe ik dat zou kunnen doen vanuit Nederland. Bijvoorbeeld met mijn poppentheater.”

Gevoel voor humor

Valentyna vervolgt: “Weet je, ik wilde al eerder terug naar Nederland, naar mijn kinderen en mijn moeder. Ik miste ze. Ik ben van geen enkel nut als ik in Oekraïne ben. Dat geldt ook voor Vasili. Daar zou hij iemand zijn die hulp nodig heeft – ouderen zijn niet functioneel meer in de maatschappij – hier in Nederland is hij aan het werk en kan hij zijn zoon in Oekraïne helpen.

Mijn broer? Hij zit met zijn ‘eigen’ team aan het front. Ze werken al heel lang samen. Ze hebben een vertrouwensrelatie. Dat maakt dat ze doorgaan. Het is een heel diverse groep mannen; qua leeftijd maar ook qua beroepen. Het zijn geen beroepsmilitairen. Zo zit er een muzikant bij, een professor, iemand uit de bouw, een ICT-er en zelfs een pastor. Mijn broer kookt voor ze. Dat kan hij goed. Hij zorgt voor een huiselijke sfeer voor zover dat mogelijk is. Hij heeft een zeer sterke geest, een gezond gevoel voor humor. Zo belangrijk....”

(red.) Alexander is kort na het bezoek van Valentyna teruggekeerd naar het front.

Hulpgoederen naar het front

Wat beweegt je om een oorlogsland binnen te rijden? Onze dorpsgenoot Alfred Aarten keerde 2 december terug van zijn 10^e rit naar de frontlinie. Samen met zijn vriend Gerjan Wielink en inmiddels een grote kring van

chauffeurs reden ze sinds maart 2022 al 45 keer Oekraïne in om mensen in nood te voorzien van voedsel en medicijnen.

Plaatsnamen als Odessa, Zaporizja, Lviv, Kiev, Charkov, Cherson en de Donetsk-regio die wij uit het naargeestige nieuws kennen, zijn Alfred bekend. We spraken hem in november, kort voor zijn vertrek op 26 november. Alfred: “Eind november is mijn route naar het oosten van Oekraïne. In de Donetsk-regio, bij de frontlinie.”

Toen de oorlog uitbrak in februari 2022 voelde Alfred de urgentie iets te moeten doen om te helpen. Hij had al ervaring want eerder reed hij vijf keer naar Roemenië: één keer met een vrachtwagen vol hulpgoederen en vier keer voor een kerkelijk project met een bus. Daarnaast is hij één keer in Kenia geweest voor een landbouwproject.

Alfred, 47 jaar en vader van drie dochters, is op het moment werkzaam als kraanmachinist, waarin hij op 25 meter hoogte zijn werk doet. Toen zijn vriend Gerjan Wielink wilde gaan rijden op Oekraïne bood Alfred zijn hulp aan. Wielink heeft een transportbedrijf in Dronten. In nog geen twee jaar tijd heeft Alfred 10 keer gereden naar Oekraïne. Hij laat het hier waarschijnlijk niet bij en is van plan om nog vaker te gaan. Hoe je dat combineert met werk? Hij besteedt zijn vakantiedagen aan de ritten die elk ongeveer een week duren en neemt bovendien onbetaald verlof op. Een offer, net zo goed voor zijn gezin!

Polsbandjes

Monter vertelt Alfred over zijn ritten en betrokkenheid: “Het begon met de vraag van de buurman van Gerjan Wielink. Zijn familie woont nog in Oekraïne. Hij wilde daar graag hulpgoederen naartoe brengen. Gezamenlijk hebben we de lading geregeld en zijn wij naar Oekraïne vertrokken. We begonnen begin maart 2022 met een oudere vrachtwagen van Wielink en een nieuwe demo-DAF-vrachtwagen die door een leverancier beschikbaar was gesteld. Aanvankelijk wilden we vanuit Roemenië naar het drielandpunt van Roemenië, Oekraïne en Moldavië. Maar we zijn die eerste keer toch Oekraïne al in gegaan. Met de oude vrachtwagen want de DAF mocht de grens niet over. We zijn zover mogelijk doorgereden, zodat mensen de spullen thuis konden krijgen. We wisten en zagen dat anderen spullen gewoon achterlieten bij de Poolse grens. Dat wilden we niet. Dan moeten nog vele busjes met kleine ladingen de grens overrijden met steeds weer een risico qua veiligheid. Wij konden dit in één keer doen. Die eerste keer is een journalist van de EO mee geweest, van het programma Crux. De opnames zijn nog uitgezonden op tv toen.” (red.: aflevering 13, terug te zien op npo.nl).

Contactpersoon

“Tussen de eerste en tweede reis heeft een weekend gezeten. De tweede keer ben ik alleen gegaan, naar een noodopvang in Moldavië voor vrouwen en kinderen die gevlucht zijn uit Odessa. Zij werden opgevangen bij de hoofdstad Chisinau in Moldavië.”

Hoe weet je waar je naartoe moet rijden?

Alfred: “Tijdens de eerste reizen leerden we Ruslan kennen. Hij is onze contactpersoon in

Oekraïne geworden. Hij geeft ons adressen waar wij onze goederen kunnen lossen en indien nodig brengt hij onze goederen verder. Daar logeren we ook wel als we onderweg zijn, in Chmelnitski.”

Alles kwijt

Wat heb je onderweg gezien?

Alfred: “Wat we in maart 2022 zagen? Complete ontredde. We reden tegen de stroom in zeg maar. Iedereen wilde het land juist uit. De wachtposten waren zenuwachtig. Er was daar niets meer, alles lag stil. Pakhuizen waren gebombardeerd, de distributie lag stil. We zagen vluchtelingen uit veel delen van het land; vrouwen en kinderen, veel armoede. Wat me opviel is dat kinderen in het begin polsbandjes droegen met hun naam, telefoonnummer en bloedgroep erop...

Je ziet nu bij het front ouderwetse legervoertuigen en vrachtwagens. Daarnaast rijden er veel brandstofwagens richting de frontlinie. Een oorlog is een alles verslindend iets. Op veel plaatsen zijn plaatsnaambordjes weggehaald of afgeplakt. Dit doen ze zodat je geen locatiepunten kan vinden en de Russen de weg kwijt raken.

Ook nu, juist in kleine dorpen, zie je dat er geen huis meer overeind staat. Daar rijden wij doorheen. Bulten met puin en mensen die daar apathisch bovenop zitten. Ze zijn alles kwijt!

Een keer was ik bij een uitdeelpunt met voedsel. Honderden mensen kwamen eropaf. Wat een dankbaarheid was daar. Bij de gaarkeukens in Charkov waar wij komen leven wel duizenden mensen op straat! Hulp is nodig.”

Foto's van omgekomen soldaten

“Hoe verder je naar het oosten rijdt hoe meer begraafplaatsen je ziet met Oekraïense vlaggen op de verse graven. In de Donetsk-regio zie je witte busjes, koelwagens met lijken, terugrijden van het front. We zagen ook een dodentrein die daarvandaan kwam. In de hoofdstraat van Chmelnitski staat een rij van

honderden meters met vierkante blokken van bouwhekken waarop foto's van omgekomen soldaten staan. Dat raakt je."

Ben je bang als je daar bent?

"Nee, ik ben absoluut niet bang. Ik ga in vol vertrouwen op weg. Ik heb meegemaakt dat raketten over me heen vlogen en je rijdt langs kanongeschut. Ik kom tot 10 km van het front. Ik slaap in de vrachtwagen, niet in gebouwen. Dat vind ik veiliger. Eén keer waren ontploffingen flink dichtbij. De vrachtwagen schudde van de luchtdruk.

Ik doe dit werk in vertrouwen met God. Het gaat zoals het gaat. Het is voor het thuisfront spannender. En weet je, het is oorlog. We zijn niet verzekerd. Het is voor een goed doel, de medemens helpen in nood. Andersom zouden we deze hulp ook willen."

"Ik slaap in de vrachtwagen"

Voedselpakketten

Wat voor spullen nemen jullie mee?

"We krijgen nog steeds heel veel. Bijvoorbeeld voedsel van akkerbouwers; kolen, bieten, uien en aardappelen. Die brengen we naar gaarkeukens waar ze voedselpakketten maken voor burgers en militairen. Maar we brengen bijvoorbeeld ook ziekenhuisbedden, medische spullen en generatoren. Nogmaals, vooral dingen die we krijgen. Je kunt wat je kunt."

"De afstand? Elke reis is zo rond de 5000 km en de langste reis was meer dan 6000 km toen ik naar Moldavië ben geweest. Ik rijd flink door en haal het maximale eruit; ik eet en drink weinig om niet te vaak te hoeven stoppen. Alleen om te slapen sta ik stil."

Files bij de Poolse grens

Alfred: "Eén keer zat ik drie dagen vast bij de Poolse grens om het land uit te komen. Dat lukte niet. Toen reed ik om via Roemenië. Vóór de oorlog uitbrak werden transporten gepland, dan had je tijdsloten om de grens over te gaan. Toen het oorlog werd ging het eerst zonder die tijdsloten wel goed maar na een paar maanden kwam het transport weer op gang, iedereen wilde weer over de grens.

Er ontstonden files tot wel 30 kilometer aan vrachtwagens. Wij hebben rode kruizen voor op de vrachtwagen en rijden de files voorbij. Wij krijgen voorrang maar dat gaat niet makkelijk."

"Mijn handen jeuken"

Op 7 december, na het kerstatorium van het koor D.E.V. in Zalk, vertelt Alfred over zijn laatste reis. Hoe hij met voedsel in de Donetsk-regio kwam en dat ze zo kort mogelijk van tevoren mensen laten weten dat er voedsel is, zodat de locatie niet bekend is voor de Russen. De ordelijkheid waarmee mensen het voedsel in ontvangst namen, de dankbaarheid, was bijzonder om mee te maken, vertelt hij.

Terug naar november. "Ik zit weleens te rekenen", vertelt Alfred, "Odessa is net zo ver bij ons vandaan als Gaza van Odessa. Stel dat ik door zou kunnen rijden en ook daar hulp kan brengen bij al die ontheemde mensen. Mijn handen jeuken."

(red.) De werkgroep Zalk helpt Oekraïne heeft in de winter van 2022/2023 een aantal spullen meegegeven voor het transport, waaronder aggregaten. Dit najaar heeft de werkgroep met het geld dat uitgespaard is dankzij al het vrijwilligerswerk twee transporten van Alfred en Gerjan kunnen financieren.

Hierna volgen twee verslagen van activiteiten met Oekraïners op zaterdag 16 december jl.

Poppenspel door Oekraïners

Het poppenspel van de Oekraïners stond deze keer in het teken van het Kerstfeest en werd op zaterdag 16 december in het MFD gespeeld. De aankleding was heel sfeervol en het verhaaltje ging over vergeving en

vriendschap. De poppenspeelsters kwamen ook regelmatig vóór de poppenkast staan om liedjes rondom Kerst te zingen met een vrolijke dans.

Na afloop waren er spelletjes waar iedereen aan mee kon doen en werd er ook gedanst.

Wat fijn om samen plezier te kunnen maken! De opvoeringen van het poppenspel waren al in Zwolle, Zalk, IJsselmuiden en Rotterdam mee te beleven.

Dorpsuitje naar Bakkerijmuseum

Zaterdag 16 december is een groep Zalker en Oekraïense dorpelingen naar het Nederlandse Bakkerijmuseum in Hattem gegaan. Dit was net als het vorige uitje naar de Julianatoren een groot succes. Eerst is de groep ontvangen met een stukje vers gebakken appeltaart om vervolgens een grappige voorstelling bij te wonen: De bakker vertelde hoe je op een simpele manier hele leuke broodjes in mooie vormen kunt bakken.

Daarna mocht iedereen een peperkoekmanneletje maken en versieren onder leiding van de bakkers. Deze koek is vers afgebakken en mocht met de deelnemers mee naar huis.

Na het bakken was er een speurtocht door het museum. Opdracht was op zoek te gaan naar verschillende letters om een woord te kunnen maken. Toen de deelnemers eenmaal achter het woord waren gekomen konden ze in de museumwinkel wat lekkers ophalen. De dag werd afgesloten door samen poffertjes te eten. Het was een super leuke en leerzame ochtend!

Deze laatste activiteit was mogelijk dankzij financiële ondersteuning uit het Ontmoetingsfonds van de gemeente Kampen.

Dit is de 6e nieuwsbrief vanuit de werkgroep *Zalk helpt Oekraïne*. Deze bestaat uit inwoners uit Zalk en is sinds maart 2022 actief. De werkgroep is bereikbaar via zalkhelpt@gmail.com en de brievenbus bij het MFD. Kijk voor meer informatie op de webpagina <https://hetdorpzalk.nl/zalk-helpt-oekraïne>.